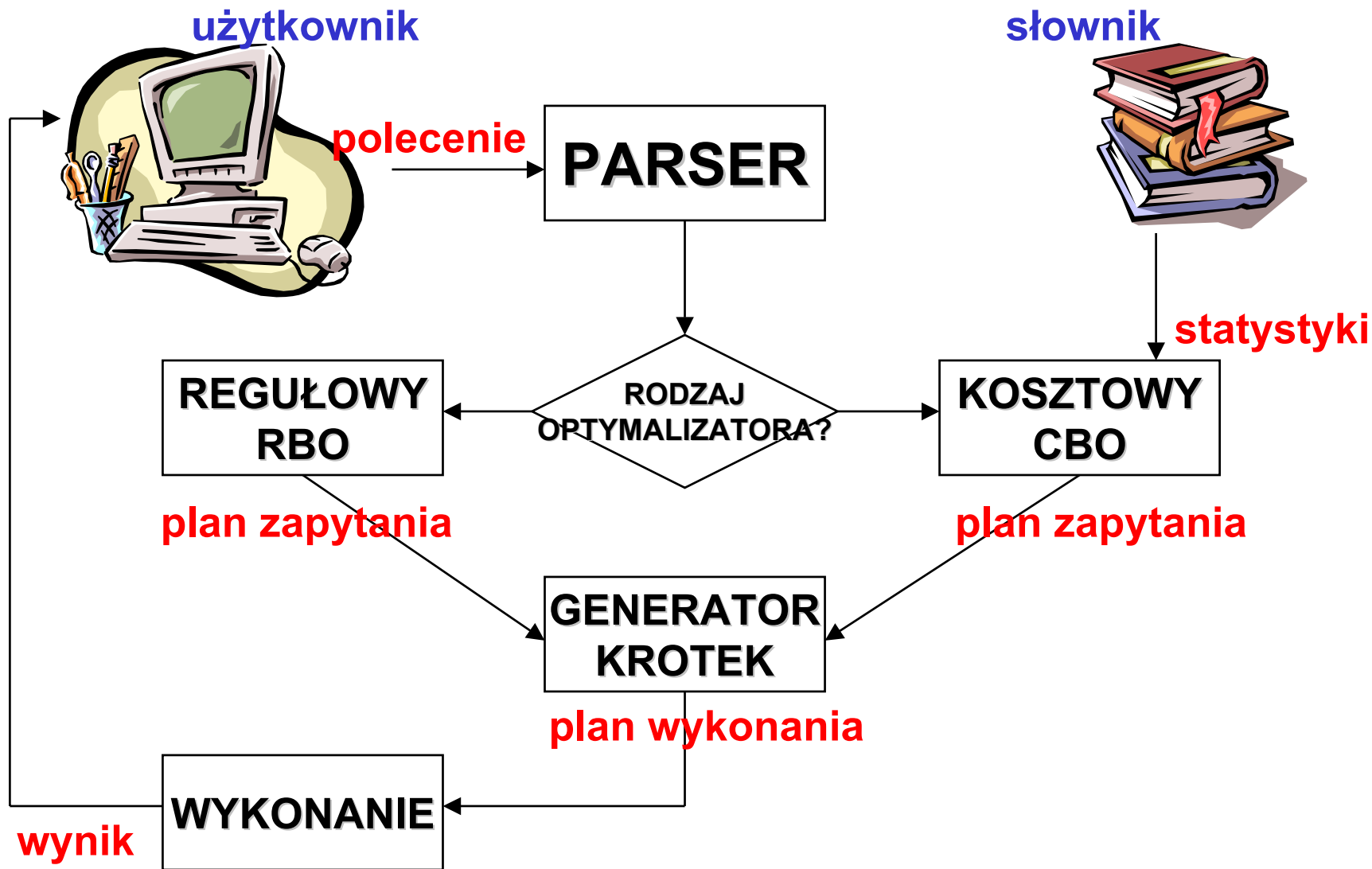

Rozdział 18

Optymalizacja poleceń SQL

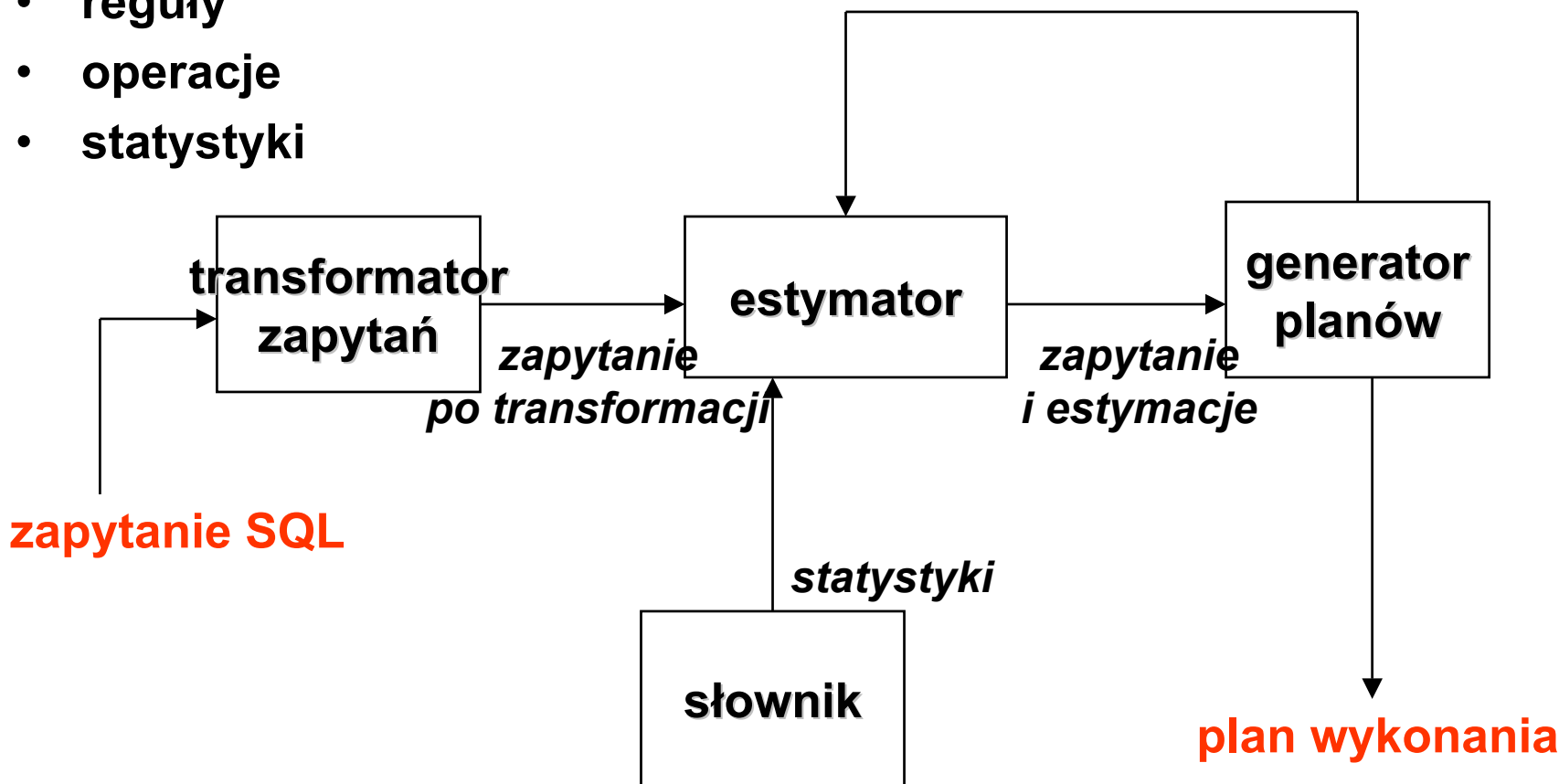
**Schemat optymalizacji, polecenie EXPLAIN
PLAN, dyrektywa AUTOTRACE, optymalizacja
kosztowa i regułowa, statystyki i histogramy,
metody dostępu i sortowania, indeksy typu B*
drzewo, indeksy bitmapowe i funkcyjne, metody
połączeń, wskazówki**

Przetwarzanie polecenia SQL

Optimalizacja polecenia SQL

- struktury danych
- metody dostępu
- reguły
- operacje
- statystyki

Polecenie EXPLAIN PLAN

Utworzenie tabeli PLAN_TABLE

```
SQL> @$ORACLE_HOME\RDBMS\ADMIN\UTLXPLAN.SQL
```

Wygenerowanie planu wykonania zapytania

```
EXPLAIN PLAN  
[ SET STATEMENT_ID = 'identyfikator' ]  
FOR SELECT ... FROM ... WHERE ... ;
```

Obejrzenie wyników

```
SQL> @$ORACLE_HOME\RDBMS\ADMIN\UTLXPLS.SQL
```

Dyrektywa AUTOTRACE

```
SQL> @$ORACLE_HOME\SQLPLUS\ADMIN\PLUSTRCE.SQL  
SQL> GRANT PLUSTRACE TO SCOTT
```

```
SQL> SET AUTOTRACE [ ON | OFF ] [ TRACEONLY ]  
      [ EXPLAIN ] [ STATISTICS ]
```

```
SQL> SET AUTOTRACE TRACEONLY EXPLAIN
```

```
SQL> SELECT nazwisko FROM pracownicy WHERE id_prac=100;
```

Plan wykonania

```
-----  
 0      SELECT STATEMENT Optimizer=CHOOSE (Cost=1 Card=1 Bytes=22)  
 1    0    TABLE ACCESS (BY ROWID) OF 'PRACOWNICY' (Cost=1 Card=1 Bytes=22)  
 2    1      INDEX (UNIQUE SCAN) OF 'PK_PRAC' (UNIQUE)
```

```
SQL> SET AUTOTRACE OFF
```

Optymalizacja

Optymalizacja to proces doboru odpowiednich struktur danych, metod dostępu i operacji (planu wykonania), w celu zminimalizowania kosztu realizacji polecenia.

Optymalizacja jest wykonywana przez wyspecjalizowany moduł systemu – optymalizator zapytań.

- **regułowa**
  - oparta na rankingu metod dostępu do struktur danych
  - preferowana dla aplikacji spadkowych
- **kosztowa**
  - oparta na szacowaniu kosztu (czas zajętości procesora, liczby operacji we/wy, zajętość pamięci operacyjnej itp.), wykonania wszystkich potencjalnych planów wykonania
  - zalecana dla wszystkich nowopowstających aplikacji
  - zakłada duże obciążenie systemu: dużą współbieżność operacji, niski współczynnik trafień w bufor danych

Zmiana celu optymalizacji

W pliku inicjalizacyjnym bazy danych

- parametr `OPTIMIZER_MODE = [ CHOOSE | RULE ]`

Dla bieżącej sesji

- parametr `OPTIMIZER_GOAL`
  - **CHOOSE**: kosztowa (jeśli są statystyki) lub regułowa
  - **RULE**: optymalizacja regułowa
  - **ALL_ROWS**: kosztowa maksymalizująca przepustowość
  - **FIRST_ROWS**: kosztowa minimalizująca czas odpowiedzi
  - **FIRST_ROWS_N**: kosztowa minimalizująca łączny czas odczytania pierwszych N (1,10,100,1000) krotek

```
ALTER SESSION SET OPTIMIZER_GOAL = FIRST_ROWS;
```

Statystyki

**Informacje charakteryzujące struktury danych
dane generowane dla tabeli:**

- liczba wierszy,
- liczba bloków danych zawierających dane,
- liczba nigdy nie użytych, zaalokowanych bloków danych,
- średnia wielkość wolnego miejsca w zajętych blokach danych,
- liczba łańcuchowanych wierszy,
- średnia wielkość wiersza,
- dla wszystkich kolumn liczbę unikalnych wartości oraz wartość minimalną i maksymalną

dane generowane dla indeksu:

- wysokość drzewa,
- liczbę bloków-liści drzewa,
- liczbę unikalnych wartości indeksu,
- średnią liczbę bloków-liści przypadającą na jedną wartość klucza indeksu,
- średnią liczbę bloków danych (w tabeli) przypadającą jedną wartość klucza indeksu,
- współczynnik zgrupowania, który określa na ile wiersze w tabeli są uporządkowane wg klucza indeksy.

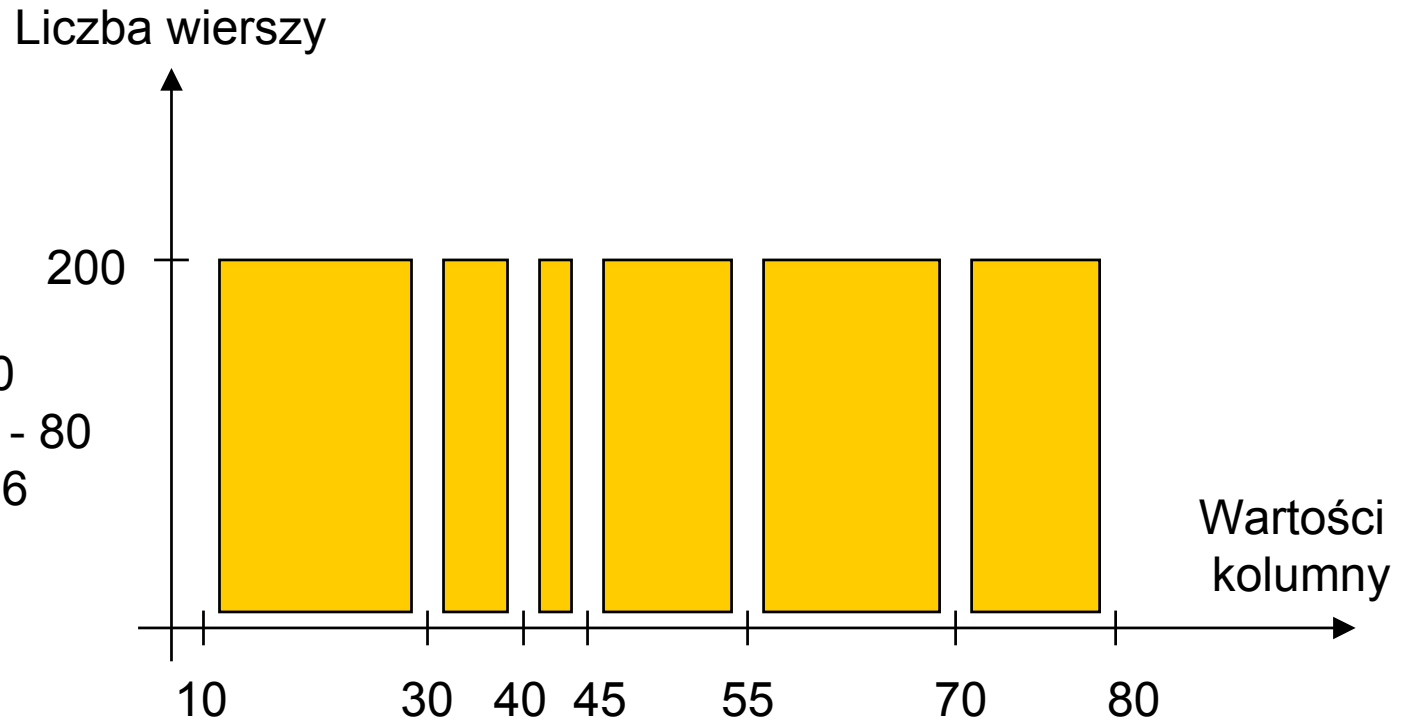
Histogramy

Szczegółowe statystyki opisujące rozkład wartości poszczególnych kolumn, przydatne w szczególności dla optymalizacji wykorzystania indeksów

Przykład:

Dane:

- liczba wierszy 1200
- zakres wartości 10 - 80
- liczba przedziałów 6

Zbieranie statystyk (do Oracle 8.0)

```
ANALYZE TABLE nazwa_tabeli  
  COMPUTE STATISTICS  
  FOR TABLE FOR ALL INDEXES;
```

```
ANALYZE TABLE nazwa_tabeli  
  ESTIMATE STATISTICS  
  SAMPLE liczba ROWS | PERCENT;
```

```
ANALYZE TABLE nazwa_tabeli  
  DELETE STATISTICS;
```

```
ANALYZE TABLE zespoly COMPUTE STATISTICS;  
ANALYZE TABLE zespoly  
  ESTIMATE STATISTICS SAMPLE 20 PERCENT;
```

```
SELECT NUM_ROWS, BLOCKS, EMPTY_BLOCKS,  
  AVG_ROW_LEN, LAST_ANALYZED FROM USER_TABLES  
WHERE TABLE_NAME = 'ZESPOLY';
```

Zbieranie histogramów (do Oracle 8.0)

```
ANALYZE TABLE nazwa_tabeli  
  COMPUTE STATISTICS  
  [ FOR ALL INDEXES ]  
  [ FOR ALL [ INDEXED ] COLUMNS [ SIZE liczba ] ] |  
  [ FOR COLUMNS [ SIZE liczba ] kolumna1 [SIZE liczba], ... ] } ;
```

```
ANALYZE TABLE pracownicy  
ESTIMATE STATISTICS SAMPLE 10 PERCENT  
FOR ALL INDEXES  
FOR COLUMNS etat SIZE 5, placa_pod SIZE 3;
```

```
SELECT COLUMN_NAME, NUM_DISTINCT, LOW_VALUE,  
       HIGH_VALUE, NUM_NULLS, AVG_COL_LEN  
FROM USER_TAB_COL_STATISTICS  
WHERE TABLE_NAME='PRACOWNICY';
```

Zbieranie statystyk za pomocą pakietu DBMS_STATS (Oracle 8i)

GATHER_INDEX_STATS - indeksu

GATHER_TABLE_STATS - tabela, indeks, kolumny

GATHER_SCHEMA_STATS - wszystkie obiekty w schemacie

GATHER_DATABASE_STATS - wszystkie obiekty w bazie danych

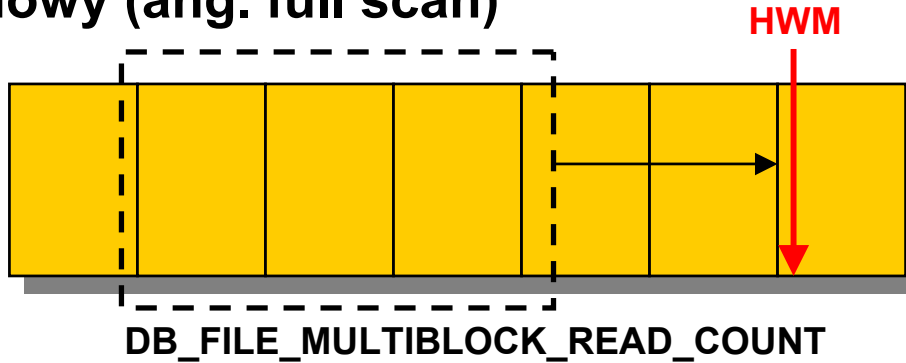
```
EXEC DBMS_STATS.GATHER_TABLE_STATS('MIKOLAJ','ZESPOLY');
```

```
EXEC DBMS_STATS.GATHER_TABLE_STATS(  
    ownname=>'MIKOLAJ',  
    tabname=>'PRACOWNICY',  
    estimate_percent=>25,  
    method_opt=>'FOR ALL COLUMNS');
```

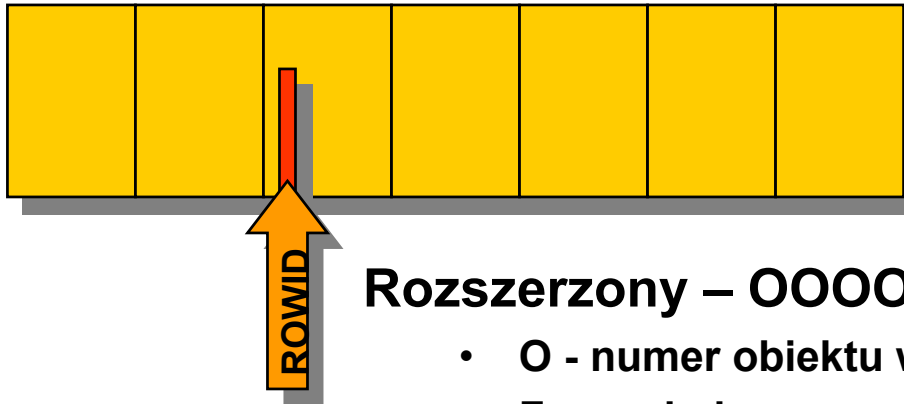
```
EXEC DBMS_STATS.DELETE_TABLE_STATS('MIKOLAJ','ZESPOLY');
```

Metody dostępu do danych

Przegląd liniowy (ang. full scan)

Dostęp za pomocą adresu rekordu (ang. ROWID)

Rozszerzony – OOOOOO.FFF.BBBBBB.RRR

- O - numer obiektu w bazie danych
- F - względny numer pliku w przestrzeni tabel
- B - numer bloku w pliku
- R - numer rekordu w bloku

Podstawowy – FFFF.BBBBBBBB.RRRR

Rodzaje sortowania

- **ORDER BY:** sortowanie wyników zapytania

- **AGGREGATE:** wyliczanie wartości funkcji grupowej

```
SELECT MAX(zatrudniony)  
FROM pracownicy;
```

- **GROUP BY:** podział relacji na grupy

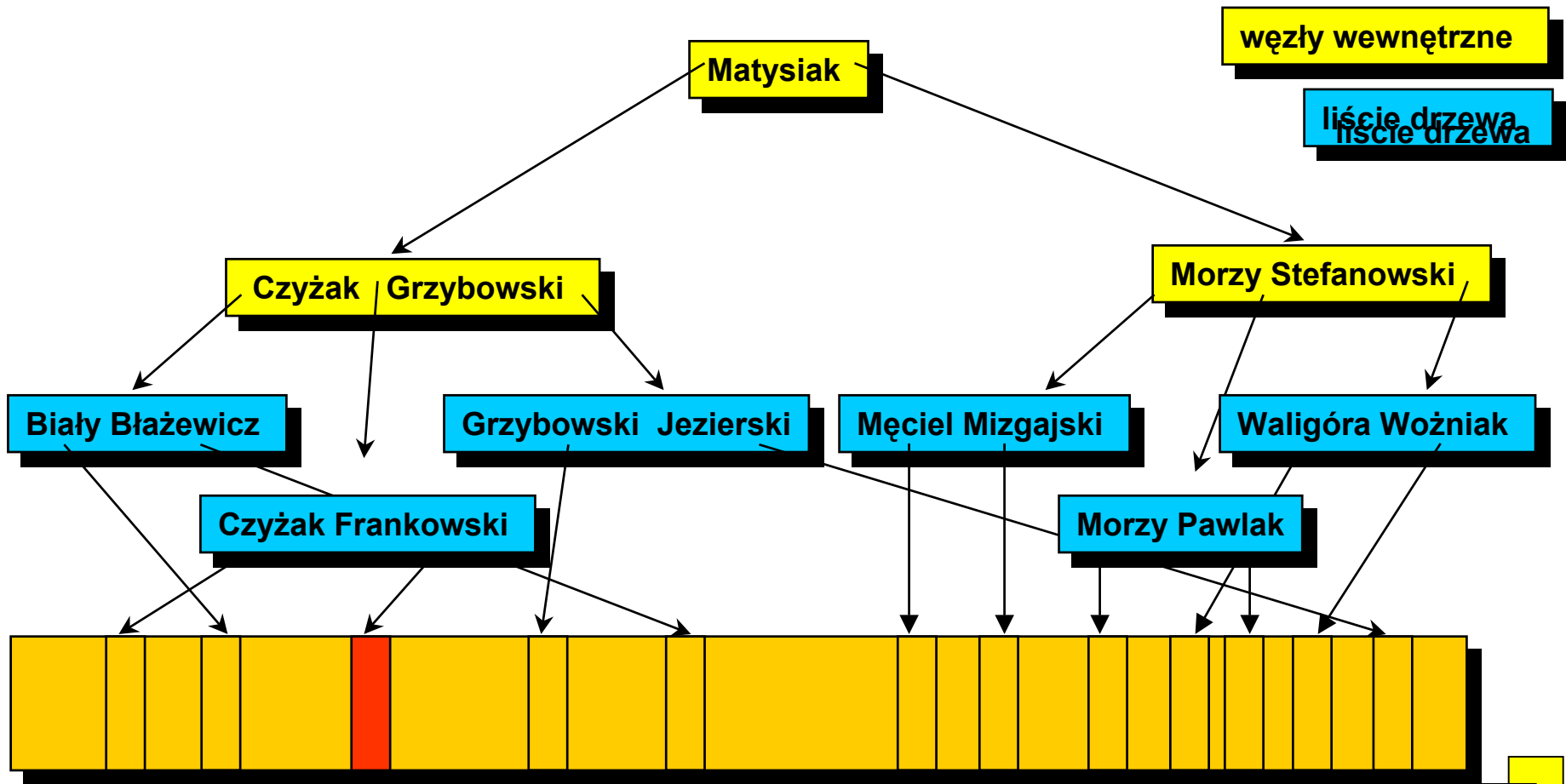
```
SELECT etat, AVG(placa_pod)  
FROM pracownicy GROUP BY etat;
```

- **UNIQUE:** eliminacja duplikatów

```
SELECT DISTINCT etat  
FROM pracownicy;
```

Indeks B*-drzewo

```
SELECT ETAT, PLACA_POD  
FROM PRACOWNICY  
WHERE NAZWISKO = 'Frankowski';
```


Rodzaje B*-drzew

- Unikalność wartości kluczy: nieunikalne, unikalne
- Liczba atrybutów w kluczu: zwykłe, skonkatenowane
- Kompresja: nie skompresowane, skompresowane
- Porządek kluczy: leksykograficzny, odwrócony

```
CREATE [ UNIQUE ] INDEX nazwa ON tabela(atrybut1, atrybut2, ..)  
[ COMPRESS | NOCOMPRESS ] [ REVERSE ]  
[ COMPUTE STATISTICS ];
```

```
CREATE INDEX i_nazwisko ON pracownicy(nazwisko) COMPRESS;
```

```
CREATE UNIQUE INDEX i_complex  
ON pracownicy(id_prac, nazwisko, etat);
```

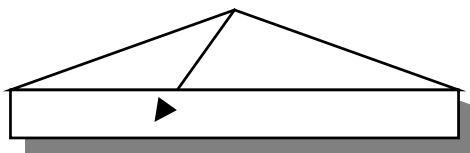

Przesłanki do utworzenia indeksu B*-drzewo

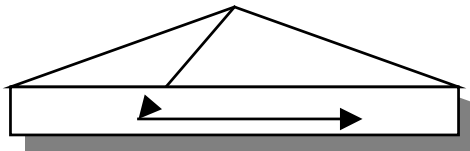
- na atrybutach często wykorzystywanych w warunkach selekcji,
- na atrybutach połączeniowych,
- tylko na atrybutach o dużej selektywności,
- na atrybutach rzadko modyfikowanych,
- na atrybutach będących kluczami obcymi (uniknięcie niepotrzebnego blokowania tabeli podrzędnej w przypadku operacji modyfikacji rekordów nadrzędnych)
- w systemach przetwarzania transakcyjnego - OLTP

Metody dostępu do indeksu B*- drzewo

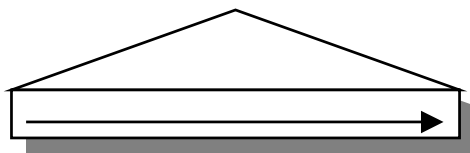
unikalne przeglądnięcie (ang. **unique scan**)

przeglądnięcie zakresu (ang. **range scan**)

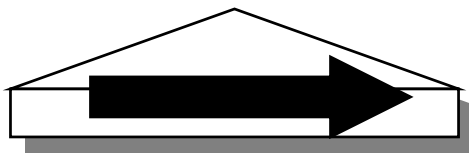

pełne przeglądnięcie (ang. **full scan**)

- odczyt blok po bloku -
nawigacja po liściach
- stosowany również do
sortowania

szybkie pełne przeglądnięcie (ang. **fast full scan**)

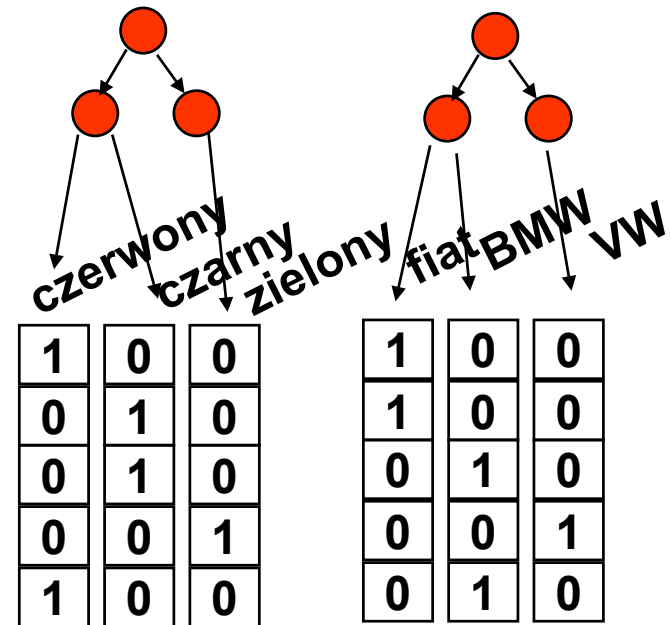
- odczyt wieloblokowy
- stosowany zamiast full table
scan

Indeks bitmapowy

PWG01425	czerwony	fiat
WAW3456	czarny	fiat
POZ3756	czarny	BMW
KTW3756	zielony	VW
PNR8956	czerwony	BMW

**SELECT count(*) FROM samochody
WHERE kolor IN
('czerwony', 'zielony')
AND marka='fiat'**

$$\left(\begin{array}{c} 1 \\ 0 \\ 0 \\ 0 \\ 1 \end{array} \text{ OR } \begin{array}{c} 0 \\ 0 \\ 0 \\ 1 \\ 0 \end{array} \right) \text{ AND } \begin{array}{c} 1 \\ 1 \\ 0 \\ 0 \\ 0 \end{array} = \begin{array}{c} 1 \\ 0 \\ 0 \\ 0 \\ 0 \end{array}$$

Przesłanki do utworzenia indeksu bitmapowego

- w systemach przetwarzania analitycznego - OLAP,
- na atrybutach o małej selektywności,
- na atrybutach rzadko modyfikowanych
- dla zapytań z poszukiwaniem wartości pustych
- dla zapytań z dużą liczbą warunków OR i AND

```
CREATE BITMAP INDEX nazwa ON tabela (atrybut);
```

```
CREATE BITMAP INDEX b_etat ON pracownicy(etat)  
COMPUTE STATISTICS;
```

Indeks B*-drzewo vs. bitmapowy

B* - drzewo

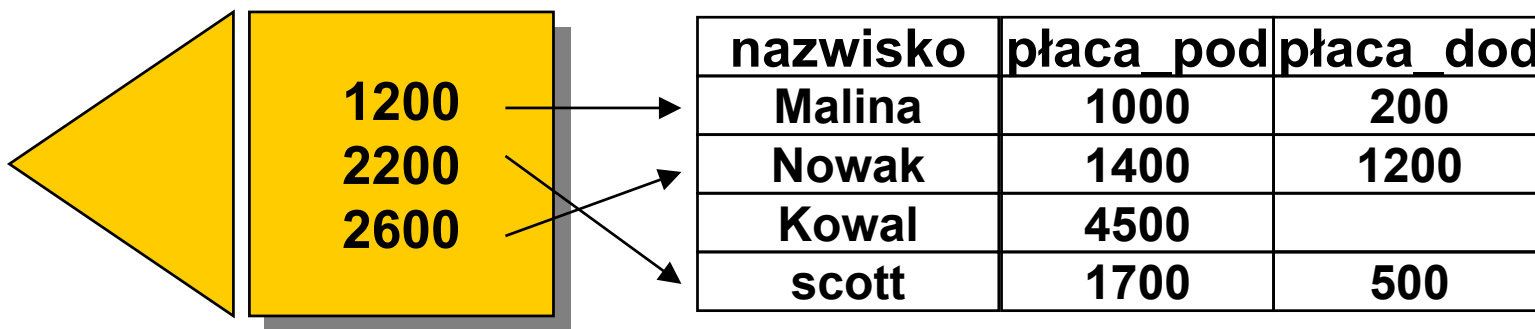
- skuteczny dla atrybutów z dużą dziedziną wartości
- efektywne wykonywanie operacji koniunkcji
- wielkość słabo zależna od wielkości dziedziny atrybutu
- bardzo wysoka współbieżność modyfikacji - blokada pojedynczego klucza indeksu
- niski koszt pojedynczej modyfikacji - modyfikacja pojedynczego klucza indeksu
- stosunkowo wysoki koszt modyfikacji grupy rekordów - każda wartość modyfikowana oddzielnie
- główne zastosowanie OLTP

Bitmapowy

- skuteczny dla atrybutów z małą dziedziną wartości
- efektywne wykonywanie operacji alternatywy i koniunkcji
- wielkość bardzo silnie zależna od wielkości dziedziny atrybutu
- niska współbieżność modyfikacji - blokada całej bitmapy
- wysoki koszt pojedynczej modyfikacji - modyfikacji całej bitmapy (kompresja)
- stosunkowo niski koszt modyfikacji grupy rekordów - modyfikacja grupowa z możliwością zrównoleglenia
- główne zastosowanie OLAP

Indeksy oparte na wyrażeniach

```
CREATE INDEX sum_płaca ON  
pracownicy (płaca_pod+płaca_dod);
```


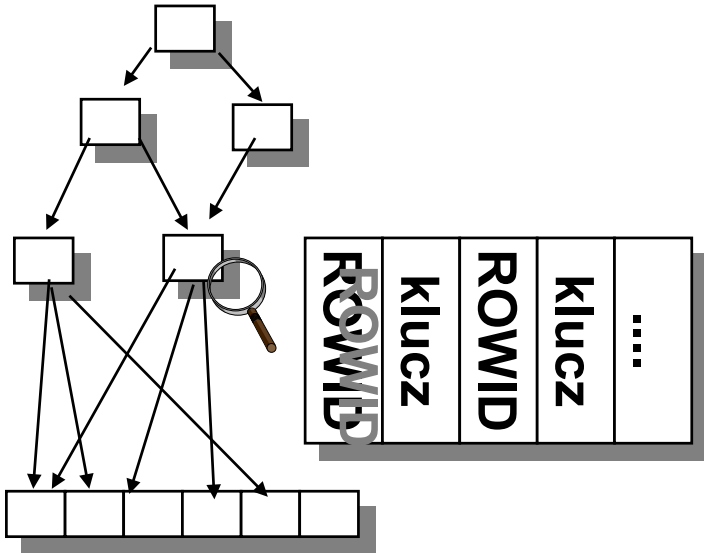
Struktura fizyczna:

- Bitmapowe
- B*-drzewa

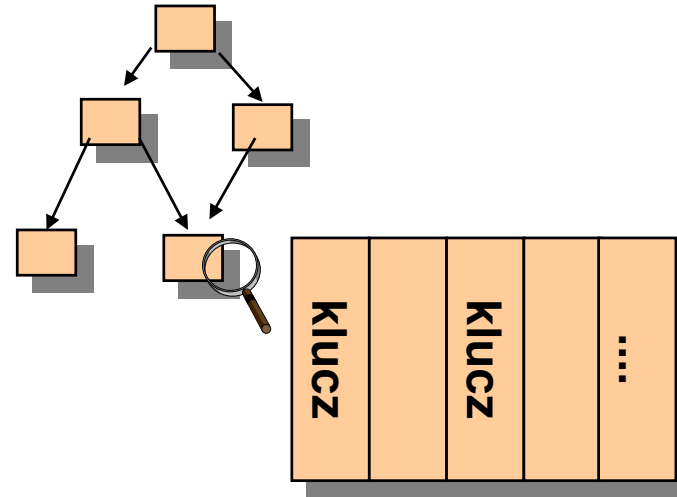
**przyśpieszają operacje (selekcja, połączenie) na wyrażeniach,
mogą zawierać funkcje zdefiniowane przez użytkownika
zalecane dla wyrażeń umieszczanych w klauzuli ORDER BY**

Tabele zorganizowane jako indeks (ang. Index-Organized Table - IOT)

tabela z indeksem

IOT

- dla tabel przeglądanych zakresami wg klucza podstawowego
- dla tabel, które zawierają niewiele informacji oprócz klucza podstawowego
- dla tabel o nigdy nie modyfikowanym kluczu podstawowym
- w systemach przetwarzania analitycznego - OLAP

Tworzenie IOT

```
CREATE TABLE nazwa (... , PRIMARY KEY (...))  
ORGANIZATION INDEX  
[PCTTHRESHOLD procent]  
[INCLUDING nazwa_kolumny]  
[OVERFLOW TABLESPACE nazwa_przestrzeni_tabel]
```

```
CREATE TABLE prac_zesp (  
id_prac NUMBER PRIMARY KEY,  
nazwisko VARCHAR2(20),  
nazwa VARCHAR2(20) )  
ORGANIZATION INDEX  
PCTTHRESHOLD 20  
OVERFLOW TABLESPACE USERS;
```


Połączenia - nested loop

Odczyt
jednokrotny

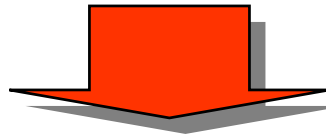
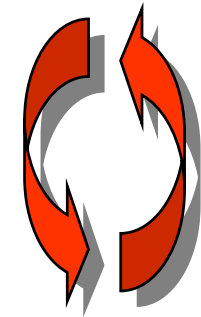
Tabela
zewnętrzna

A	3
B	2
C	1
D	3

Tabela
wewnętrzna

2	a
1	b
2	c
3	d
1	e

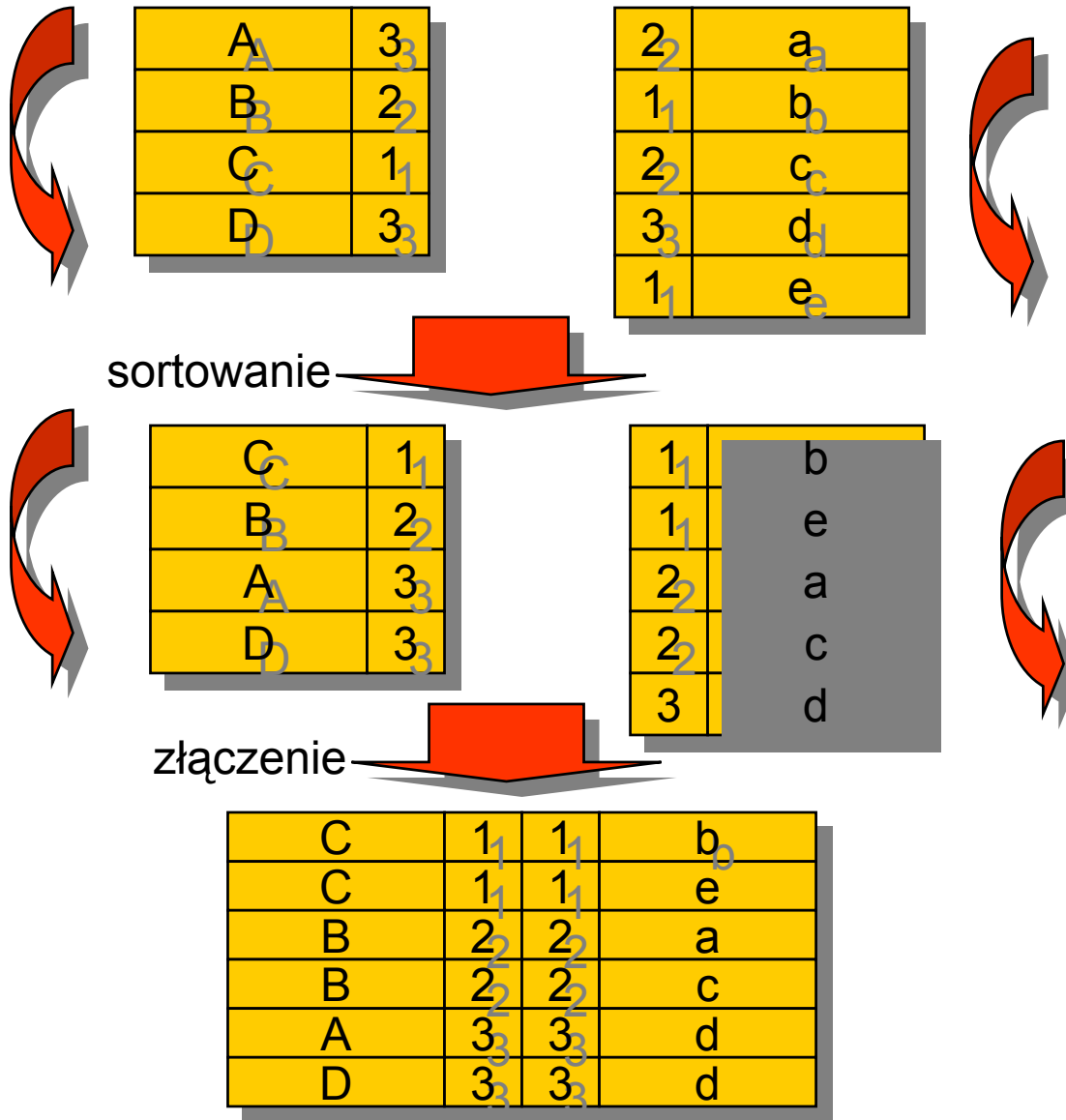
Odczyt
wielokrotny

A	3	3	d
B	2	2	a
B	2	2	c
C	1	1	b
C	1	1	e
D	3	3	d

Wynik
połączenia

Połączenia - sort merge

Połączenia - hash join

Tabela
zewnętrzna

A	3
B	2
C	1
D	3

Tabela
wewnętrzna

2	a
1	b
2	c
3	d
1	e

Wartości funkcji
haszującej

0	A	3
	D	3
1	C	1
2	B	2

Funkcja_haszująca=
kolumna_połączeniowa mod 3

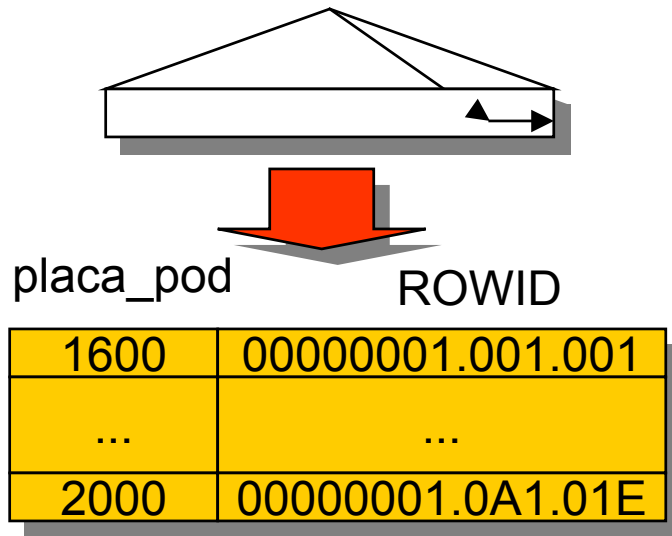
Wynik

B	2	2	a
C	1	1	b
B	2	2	c
A	3	3	d
D	3	3	d
C	1	1	e

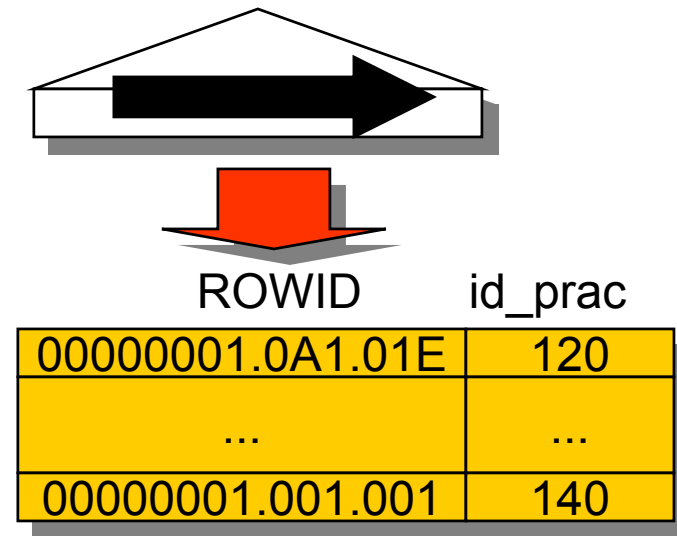
Połączenia indeksów

```
SELECT id_prac  
FROM pracownicy  
WHERE placa_pod >1000;
```

Range scan(indeks na *placa_pod*)

Fast Full Scan(indeksu na *id_prac*)

join (hash)

120
...
140

Wskazówki (ang. hints)

Wskazówki umożliwiają określenie następujących elementów pracy optymalizatora:

- rodzaj optymalizatora,
- cel optymalizacji,
- sposób dostępu do danych,
- kolejność łączonych tabel dla operacji połączenia,
- sposób realizacji połączenia

Wskazówki umieszcza się w komentarzu bezpośrednio po klauzulach SELECT, INSERT, UPDATE, DELETE, przy czym pierwszym znakiem wskazówki musi być + (plus)

```
SELECT /*+ CHOOSE */ nazwisko  
FROM pracownicy WHERE id_prac=100;
```

Wybór optymalizatora

CHOOSE - kosztowy

RULE - regułowy

Wybór celu optymalizacji

ALL_ROWS - przepustowość

FIRST_ROWS - czas odpowiedzi

FIRST_ROWS(n) – czas odpowiedzi (pierwszych n krotek)

Sposób dostępu do danych

FULL_SCAN(nazwa_tabeli) - pełne przeglądnięcie tabeli (ang. full scan)

INDEX (nazwa_tabeli [nazwa_indeksu]) - dostęp do rekordów za pomocą indeksu

INDEX_COMBINE (nazwa_tabeli [nazwa_indeksu]) - dostęp do rekordów za pomocą indeksu bitmapowego

Kolejność łączenia tabel

ORDERED - określenie kolejności łączenia tabel według kolejności określonej w klauzuli FROM

STAR - określenie kolejności łączenia tabel o schemacie gwiazdy z wykorzystaniem indeksu skonkatenowanego

Sposób łączenia tabel

USE_NL(*tabela_wewnętrzna [...]*) - połączenie NESTED LOOP

USE_HASH (*tabela_wewnętrzna [...]*) - połączenie HASH JOIN

USE_MERGE (*tabela_wewnętrzna [...]*) - połączenie SORT MERGE

Sposób dostępu do danych cd.

INDEX_ASC (*nazwa_tabeli [nazwa_indeksu]*) - kierunek przeszukiwania indeksu przy selekcji zakresu wartości

INDEX_DESC (*nazwa_tabeli [nazwa_indeksu]*) - kierunek przeszukiwania indeksu przy selekcji zakresu wartości

INDEX_FFS (*nazwa_tabeli [nazwa_indeksu]*) - szybkie przeszukanie indeksu (ang. fast full scan)

INDEX_JOIN (*nazwa_tabeli [nazwa_indeksu]*) - łączenie indeksów

AND_EQUAL(*nazwa_tabeli nazwa_indeksu nazwa_indeksu*) - powiązanie indeksów,

USE_CONCAT - transformacja poleceń z operatorem OR na zapytania złożone z operatorem UNION ALL

NO_INDEX(*nazwa_tabeli [nazwa_indeksu]*) - uniknięcie użycia indeksu

NO_EXPAND - uniknięcie zamiany operatora IN na ciąg wyrażeń z operatorem OR

MERGE_SJ - (umieszczona w podzapytaniu) - transformacja podzapytania z operatorem EXISTS na pół-złączenie

HASH_SJ - (umieszczona w podzapytaniu) - transformacja podzapytania z operatorem EXISTS na pół-złączenie